Λόγος Ε΄: Περί μετανοίας (Άγιος Μάξιμος ο Γραικός)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 17 Απριλίου, 2018

Δεν θα ζήσουμε, ψυχή μου, τον χρόνο της παρούσης ζωής μας μέσα στην οκνηρία, την απραγία και την ανοησία, σαν άπειρα νήπια, θεωρώντας ότι είναι αρκετή για την σωτηρία μας η παραμονή μας σε αυτόν τον τόπο, τον απρόσιτο στις γυναίκες και τους κοσμικούς ανθρώπους, γιατί έτσι θα μείνουμε στην πλάνη. Διότι και στα αρχαία χρόνια στους Ισραηλίτες, που με την βοήθεια του Υψίστου και με την καθοδήγηση του Μωυσή έφυγαν από την Αίγυπτο και τον Φαραώ, δεν ήταν αρκετό για την ευσέβειά τους το γεγονός ότι πέρασαν σαράντα χρόνια σε τόπο απρόσιτο, δηλαδή στην έρημο, επειδή ακριβώς δεν διατήρησαν την σοφή πίστη στον Θεό, που τους έσωσε από αναρίθμητες δυσκολίες.

Δεν αρκούν τα άθλια αυτά κουρέλια, ψυχή μου, για να ευχαριστήσουμε τον Κύριο των πάντων. Με ένα από αυτά, την διαμονή στην έρημο, επιτυγχάνεται η απόλυτη σιωπή και με το άλλο η απόλυτη ταπείνωση. Εάν όμως και στο πρώτο και στο δεύτερο κάποιος περιβάλλεται με δόξα και κοσμικές μέριμνες, αυτός δεν διαφέρει σε τίποτε από τον σκύλο που επιστρέφει στα ξεράσματά του, κατά τον λόγο του μεγαλυτέρου των αποστόλων [1]. Αυτά τα μαύρα κουρέλια, ψυχή μου, αποτελούν την εικόνα του θρήνου και της νεκρώσεως, η οποία αφορά εμάς που επιλέξαμε να θεωρούμε τον εαυτό μας πάντοτε νεκρωμένο εκουσίως για την παρούσα ζωή. Η νέκρωση αυτή συνίσταται στο να μισούμε πάντοτε ολόψυχα κάθε σαρκική ηδονή και κάθε επίγεια δόξα και να ζούμε αφιλοκερδώς και όσια, αποκτώντας τα αναγκαία από την δουλειά μας και θεωρώντας την ένδεια ως μεγάλο πλούτο. Αν όμως και πάλι ανόητα περιβάλλουμε τον εαυτό μας με απληστία, δόξα, οινοποσία, γέλια, με τα οποία συνήθως ενώνεται κάθε άνομη επιθυμία, τότε δεν υπάρχει καμμία αμφιβολία ότι θα παραδοθούμε στα απόλυτα βάσανα, επειδή ακριβώς ψευδόμαστε εκούσια και συνειδητά, αντίθετα προς τους όρκους που δώσαμε. Τι μπορεί να είναι χειρότερο από αυτό; **Καλύτερα, λέγει η σοφία του Θεού, να μην υποσχεθούμε και να εκτελέσουμε, παρά να υποσχεθούμε και να ψευσθούμε** [2]. Και ο θείος ψαλμωδός διαλαλεί: «*Απολείς πάντας τους λαλούντας το ψεύδος*» [3].

Ο Χριστός, ψυχή μου, δεν ευχαριστείται με την αλλαγή του τόπου και της αμφιέσεως, όπως είπαμε προηγουμένως, αλλά με την καθαρότητα της ζωής και την απόκτηση διαφόρων αρετών, που στηρίζονται στην τελεία πίστη. Και, όπως με την βοήθεια της χάριτος του Θεού ξέφυγες από τα δίχτυα της νοερής Αιγύπτου, δηλαδή αυτού του κόσμου, έτσι προσπάθησε με όλη την δύναμή

σου, κάτω από την προστασία της πίστης και με τον φόβο του Θεού, να ξεφύγεις από τον διάβολο, που σε κυριεύει και πάντοτε επιτίθεται εναντίον σου με δύναμη και μένος. Και μη σταματάς να τρέχεις για να γλυτώσεις από αυτόν, μέχρις ότου δεις να τον πνίγει η ισχυρή δεξιά του Υψίστου μέσα στην άβυσσο της φωτιάς μαζί με όλα τα άρματα και τους δυνατούς οπλοφόρους του. Τότε θα δεις τον εαυτό σου να τον σκεπάζει η θεία νεφέλη του Παρακλήτου, ο οποίος δροσίζει την φλόγα που προκαλούν μέσα σου οι ασώματοι εχθροί με τις φλογερές σκέψεις των απαισίων επιθυμιών. Θα σε οδηγήσει προς την γη της Επαγγελίας όχι το πυρ αλλά η καθαρότητα του ζώντος φωτός. Η γη της Επαγγελίας δεν είναι εκείνη που μοίρασε στους Ισραηλίτες ο Ιησούς του Ναυή, αλλά αυτή που υποσχέθηκε ο πρωτότοκος όλων των ζώντων ο «*ωραίος κάλλει παρά τους υιούς των ανθρώπων*» [4], ο οποίος γεννήθηκε από την πανάχραντη και Παναγία Παρθένο, ο Χριστός Ιησούς, ο οποίος πρώτος εισήλθε εκεί, αφού νίκησε τον θάνατο.

Να είσαι πάντοτε σε εγρήγορση, ψυχή μου, επειδή ο νοερός Φαραώ που σε κυνηγά δεν παύει να εφευρίσκει κακό εναντίον σου. Μην περιμένεις, αγαπημένη μου ψυχή, να πάψουν οι δοκιμασίες που αυτός μηχανεύεται εις βάρος σου. Επειδή από την φύση του είναι φθονερός και θρασύς, η οργή του δεν υποχωρεί ποτέ, αλλά πάντοτε προσπαθεί να σε ρίξει στο πυρ των βασάνων. Επίσης μην τον εμπιστεύεσαι, όταν υποχωρεί, επειδή τότε ακριβώς προσπαθεί με ξεχωριστή πονηριά να σε αρπάξει. Κατ’ αυτόν τον τρόπο αυτός ο κάκιστος προσπαθεί να σε υποτάξει, οδηγώντας σε μακριά από την συνεχή και σταθερή νήψη σου, για να σε βρει οκνηρή και να σε πετύχει με ένα από τα πολλά ψυχοφθόρα βέλη του, η με την ολέθρια υπερηφάνεια, να σε βγάλει από τον δρόμο που οδηγεί σε μεγαλύτερες αρετές. Επειδή είναι νους πολύ έμπειρος στην εξεύρεση του κακού, ξέρει τι όφελος έχουμε, όταν είμαστε νηφάλιοι, παρά τις δυστυχίες που μας επιφέρει, αφού είμαστε προστατευμένοι από την Χάρη του Θεού. Επειδή, όταν είμαστε νηφάλιοι, οι δυστυχίες που μας δίνει μπορούν να γίνουν για εμάς αιτία μεγάλων επαίνων, όπως η πάλη με έναν δυνατό αντίπαλο παρέχει στον έμπειρο παλαιστή την δυνατότητα να λάβει μεγάλους επαίνους. Μπορείς με την βοήθεια του Σωτήρος σου να ξεφύγεις από τα χέρια του ολεθρίου Φαραώ και να περάσεις τα βάθη των φλογερών παθών της Ερυθράς Θαλάσσης διά ξηράς και όχι διά θαλάσσης, όπως μυστικώς μας διδάσκει ο θεόπνευστος λόγος [5]. Αν λοιπόν περάσεις μέσα στην πτωχεία και την ένδεια, και μάλιστα με τα πόδια και όχι επάνω στο άλογο, δηλαδή συνειδητοποιώντας πάντοτε στις σκέψεις σου την ταπεινότητα και την μεγάλη αναξιότητά σου, τότε θα εγκατασταθείς στο Σινά, μέσα στην έρημο, δηλαδή θα φθάσεις την ιερά οικία της απαθείας, που ευφραίνει το Άγιο Πνεύμα.

Να προσέχεις, ακόλαστη, να μην πέσεις και εσύ σε κάποιο μανιώδες πάθος, όπως οι αχάριστοι άνθρωποι. Να μην παραδοθείς στην λαιμαργία, την οινοποσία και τους χορούς, για να μην θεωρήσεις την κοιλιά σου σαν το πιο ακριβό και το πιο ιερό πράγμα [6], και να μην την προσκυνήσεις, όπως προσκύνησαν τον μόσχο [7], και

χάσεις τα μέλλοντα αγαθά, όπως εκείνοι που έχασαν την γη της επαγγελίας. Έτσι δεν θα παραδοθείς σε ατελείωτα βάσανα, από τα οποία θα υποφέρεις χειρότερα από όλους, που ζούσαν πριν από τον νόμο. Αν όμως πράγματι αγαπάς τον Χριστό, τον Βασιλέα σου, που υπέμεινε για χάρη σου σταυρικό θάνατο, τότε προσπάθησε με όλη την δύναμή σου να εμφυσήσεις στην ψυχή σου την θεία αγάπη Του.

Αυτό θα το πετύχεις, μόνο **αν ελέγξεις αρκετά όλες τις επιθυμίες σου**. Και θα τις ελέγξεις, μόνο αν εμφυσήσεις στην καρδιά σου τον **φόβο του Θεού**. Και αυτόν τον φόβο θα τον αποκτήσεις, αν διώξεις από τον εαυτό σου κάθε αμφιβολία, αλλά και επιθυμία να φαίνεσαι σοφή, και αν ακολουθήσεις ως άκακο παιδί τον Κύριό σου τηρώντας τις εντολές Του [8]. Όπως **η αγάπη είναι η εκτέλεση όλου του νόμου, έτσι και η πίστη είναι το θεμέλιο όλων ανεξαιρέτως των αρετών**. Από την πίστη γεννιέται ο φόβος, και από αυτόν η τήρηση των εντολών, διά της οποίας ο νους πληρούται από τον θείο έρωτα. Αφού αξιωθείς αυτά, να σκέπτεσαι ταπεινά θεωρώντας τον εαυτό σου σκόνη, για να απολαμβάνεις πάντοτε τις θείες ευλογίες.

---

1. Βλ. Β΄ Πέτρ. 2,22.
2. Πρβλ. Παρ. 12,22.
3. Ψαλμ. 5, 7.
4. Ψαλμ. 44, 3.
5. Βλ. Έβρ. 11,29.
6. Βλ. Φιλ. 3,19.
7. Βλ. Έξ. 32,4-6.
8. Πρβλ. Ματθ. 18,3-5. Μάρκ. 10,15. Λουκ. 18,17.

(ΑΓΙΟΥ ΜΑΞΙΜΟΥ ΓΡΑΙΚΟΥ ΛΟΓΟΙ, Ιερά Μονή Βατοπαιδίου)

(Πηγή ηλ. κειμένου: pemptousia.gr*)*